

Forfatter: Trolle, Herluf

Titel: BREV TIL: Skovgaard, Hans FRA: Trolle, Herluf (1564-12-26)

Citation: Trolle, Herluf: "BREV TIL: Skovgaard, Hans FRA: Trolle, Herluf (1564-12-26)", i *Breve til og fra Herluf Trolle og Birgitte Gjøe (1. bind)*, Hos V. T Han in G & Appel., s. 296.
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000667830-000-shoot-L0006678300000115.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Herluf Trolle og Birgitte Gjøe (1. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

26. Decbr. 1564.

Herluf Trolle til Hans Skovgaard.

Han fremsender en af ham og flere Rigsraader opsat Betænking om Udskrivningen af Krigsfolk, hvilken ønskes snarest sat i Værk. Hvis Jørgen Bille ikke vil overtage Blekinge og Lister Len, haaber han, at Kongen vil overdrage det til en anden. Endvidere vedlægger han en Opskrift om de blekingske Bønders Andragende om Hjælp og Forslag om deres Skytters Anvendelse i Krigen. Han har gjort Skridt til paa egen Bekostning at hverve 400 af dem til Grændsevagt. Pesten bortriver adskillige i Sorø-Egnen, hvilket han beder meddelt Kongen.

Kere Hans, frennde, bole oc gode wen, huad som thv kand haffue tjeneste oc gott aff, gjør ieg altid gernne. Kere Hans, geffuer ieg thig venligen tiill kennde, att Bijrge Trolle, Holger Rosenkrantz, Peder Bille, Sten oc flere aff raadit haffuer bedit mig screffue thig tiill wortt betencke om krigs folck att sende offuer tiill Skanne mit thett første, attw fremdelis vilt geffue kong. mtt. tiill kende. Saa sennder ieg thig her inde lucht en optegnaisse paa therres oc s. 297 mit betencke ¹, oc tyckis oss gott att ware, att thett gaar for sig mit thett alder første møgeligt er. Thett wore gott, att huer iijc mand haffude syn hoffuizma[n]d, oc huelle som icke kunde selff ne formaa att fly sig verge, att lensmenden thaa flyr thom rør oc degen. Kong. mtt. fijnder will raad tiill hoffuizmende(!). Saa mafnjge, som vij kunde thencke, haffuer vij an tegnit.

Om thett følge breff, kong. mtt. sende oss tiill Iorgen Bille om Blekung och Lijster, thaa wed vij icke, om Iorgen Bille skall wille thage sig thett offuer, eptther thij att lenit er øde oc forderffuit, oc er ingen vnderholding. Ther som hand icke wiill, thaa maa ther en anden till for ett ord oc naffn skyld, om kong. mtt. thaa will geffue oss fulmacht att handle mit en anden, huo mand kand faa ther tiill ².

The tho blekingske bønnder, som waar hoss kong. mtt. paa thend blekungske almoges vegne, the kom tiill oss oc begerde, att vij wille høre thom oc sijden geffue kong. mtt. leylighed tiill kende. Oc sender ieg thig therres fremsetthe opscreffuit ³. Ieg haffuer oc faid thend enne bonde nogen pendinge paa handen, att hand skall antage nogen aff the blekingske skøtther oc aff the svenske skøtther y kong. mtt. tyeneste. Ieg haffuer oc send en karll ved naffn Lasse Ystid ⁴ mit same bleky[n]gske bonder, oc ieg haffuer faaid ham ett thvsendt marck aff myne egne pendinge, att hand skall antage en iijc skøtther oc bleffue ther oppe paa grentzen att forwaare grenssen. Same Lasse Ysted haffuer tyentt vnder knechten y xvj aar oc er well kend y Suerrige.

Kere bole, ieg haffude mit bud y Sor att lade forfaare, om thett dør ther nogit om kring, thaa formercker ieg, att thett dør ther nogit, som thett oc gjør fast alle vegne her s. 298 y landit ¹. Oc sender ieg thig ett breff, som abbeden ² haffuer screffuit mig tiill. Kere bolle, giff kong. mtt. thette till kende oc screff mig tiill mit thetthe budt. Myn Bijrgitthe oc hendis iomffruer lader sye thig ma[n]ge gode netther. Her mit thig gud befaendis. Ex Herloffsholm anden dagen Chresti fodzill mdlxv.

Herloff Trolle.

Udskrift: Erliig oc welbjrdig mand Hans Skowgardt, kong. mtt. secretario, myn kere frende, bole och gode wen, wenligen tiill screffuit.

Egenhænd. Orig med Segl i Rigsark., Indkomne Breve til Danske Kancelli og Indlæg til Registranterne 1551—1565.

[Bilag 1.]

Byrge Trolle,

Holger Rosenkrantz,

Peder Bille,

Herloff Trolle,

Steen Rosenspar mett flere aff raadett seer thett for gaat och raadsomt ahn, eptther thenne tijdsens leylighed, att kong. maytt. paa thett ny mett thett aller første mueligt er lader vdneffne och vdskriffue ett merckeligt antall krijgsfolck, att ther strax breffue vdgaar till huert leen, epffther som thett er taxeritt for, at leenssmanden mett hoffuidtzmanden vdneffner gode werafftige karle aff bønder sønner, pebersuene, tyeniste dreng, en werende karle ³, som ther till duelige erre. Och skall ingen were ther frij forre, ther duelig er, y huor hand findis, vndertagit the, som vgedags(!) giørre ⁴. Och the, som vdskreffne och vdneffnde bliffuer, skulle strax rette seg epthther att vdga och ryste seg mett de beste klæder och werier, ther hand kand aff sted komme, ett got rør och degenn eller och ett anditt gaat werie, och att hoffuidtzmanden strax opretther fennicken och holler thennom vdij skick och ordning. Naar som the vddrager, tha will kong. maytt.

forsørge thennom mett s. 299 vnderholdning eller en tilbørlig besolding, huor the sielffue skulle holle thennom mett etc ¹.

Item ett anditt breff till huer thend, ther høffuidtzmand skall were, att hand retther seg epffther att were hoffuidtzmand offuer iijc mand, som skall vdtagis aff N leen. Att hoffuidtzmanden ther forre drager till leenssmanden och mett leenssmanden vdtager och vdneffner gode werafftige, duelijge karle, saa att thett gaar rett till vden gaffue och wild ², och att hand strax opretther fennickenn och holler ther klart mantals registher paa, och att leenssmanden andworder hoffuidtzmanden klart registher paa thesse, dissligiste paa the, som forre erre vdgiortt, paa thett att mand kand wijde att fijnde them, naar nogen bortt løber etc. Och att hoffuidtzmanden retther seg epffther att lade seg bruge mett same folck y mod rijgens fyender etc. ³.

Item ett passborth ⁴ till huer høffuidtzmand, att leenssmendenne forskaffer thennom natt leger, huor de drager frem, huert y sitt leenn, och vnderholding mett gengerd ⁵ och frij ferger offuer fere steedt etc ⁶.

Item ett kong. maytt. breff till alle thennom, som seg kiende frij och frelse erre och icke forre vdscreffne erre, att the och giore thennom rede mett hest och harnisk ⁷.

Bag paa ⁸: Folck att vdscreffue.

[Bilag 2.]

Thruels Hannssen aff Hiillarstrup ⁹ oc Kar Klodde aff Forkierla ¹⁰, som ware nedersende aff Bleginge att giiffue konge. s. 300 mate. menige mandtzs nød oc trang tiill kiennde, haffue thette epherskreffne beklagit oc berett for Biirge Throlle, Hollger Rosenkrantz, Peder Biille, Herloff Throlle oc Stenn Rosenspare thendt 23 decembris a0 64:

Først beklagede the, att theriiss gaarde ware brende oc theriis goetz oc bering thenum roffuit oc fraa thagenn oc mestparten mandkiønid ihiellslagit, saa att the baade ere huswiild, biering løss oc ther tiill mett hosbondløss, thij the haffuer ingenn hosbond eller hoffuid for thenum, ther the kunde klage theriiss nødt fore eller søge hielp, trøst oc raad hoss etc. Och begiere ther for vnderdanligst, att mand wiille betencke theriiss nødt oc ramme theriiss gaffnn oc bestandt etc. ¹

Ther nest berette the, att thendt thiidt konge. mate. krigsfolk drog op for Kallmarn ², tha ware ther enn stor partt aff the blegingske knechte, som tiillbødt siig oc wiille haff(!) giiffuit siig tiill krigsfolkitt oc fult the tycke schouffue op, att krigsfolkit skulle ingenn skade haffue liid vd mett wegenn, oc meenthe atthe wiille ennd wiidere haff vdrett nogitt oc giortt fienderne skade end thett andit krigsfolk etc. Menns krigsfolkid forachte thenom oc wiille icke haffue thenum mett. Ther mett bleffue samme Blegings knechte hieme oc wuillige etc. Oc haffde samme knechte tiillforrn tho gange slagit the suenske fraa Lyckaa ³ etc. Att mand ther fore wiille handle om samme blegingske knechte, atthe kunde komme vdij konge. mate. thienist, thij thett er duelige oc forwogenn karle, saa mange som end nu igienn ere etc.

Fremdelis berette the, atther end nu skulle findis vdij Biegung ett hundertt mand eller mere weragtige oc duelige krigsfolk, som tiillforrn haffuer giortt the suenske stor skade oc affbreck, oc somme aff thenum er født vdij Suerig, oc somme haffuer tient lang tiidt vdij Suerig oc wiide all leylighed vd[ij] Suerig baade vdij skouffuer oc andere stetz. Oc meenthe, atther som thette folk finge it hoffuid for thenum oc nogenn bistand aff konge. mate. enthenn mett peninge eller andenn s. 301 vnderholding, skulle the end nu dagliigen forstercke thenom oc ware grentzenn oc giøre fienderne stor skade etc.

Sameledis berette the, att konnig Eriick haffuer thiitt baade schreffuit thenum tiill oc sentt thenum bud mett nogenn aff theriiss egenn folk (som hand haffde fangne oc lodt thenum neder igienn), atther som the wiille gaa tiill haande oc suærie hanum, tha wiille handt giiffue thesse blekynske krigsfolck ¹ fred oc felighed ² oc giiffue bønderne schonssell oc friist sex eller otthe aar oc were theris herre och forsuar etc. Mens the haffuer thett ingelunde wiild wedtage, mens wiille staa theriiss herre konge bij oc woffue hoss hanss konge. mate, baade liiff oc goetzs, som the oc giortt haffuer, oc begiere ther tiill vnderdamgst hielp oc bistanndt etc.

Item berette the, atthe haffue forfarit, atthe suenskis annslag er thiisse, att naar the formercker, atthe danske giiffue thenum innd vdij Sueriige, tha skall mennige mandt were reist oc falle the danske ann paa alle siider vdij schoffuene, oc hues the icke kunde slaa thenum tiillbage mett magt, agter the att neder falle vdij Danmarck paa enn andenn ortt att roffue, mørde oc brende, atthe vdij saa maade kunde drage the danske tiillbage oc ther mett vexere ³ krigsfolkit, atthe ther offuer skulle bliiffue kiede oc vwiillige etc. Menns ther som thette folk, som vdij Bleging er, finge it hoffuid for thenum oc nogenn vndsetning, meenn the, atthe well wiille holle thenum vde paa thenndt ortt oc ther tiill mett giøre thenum stor affbreck oc skade, thij the wiide ther tiill all lantzenns leylighed etc.

Trolle, Herluf, *Breve til og fra Herluf Trolle og Birgitte Gjøre (1. bind)*,

Item beretther the, atthe haffuer tald mett nogenn aff the suenske bønnder oc forstaait aff thenum, atthe giernne wiille gaa konge. mate. tiilhaande oc staa hanss konge. mate. bij emodt fienderne, menns the befrøcter thenum oc inthit thor begynnde, vden the saae thend magt, ther thenum kunde forsware oc wiille bliffue hoss thenum, atthe kunde bliffue beskyttitt vnnder hannss kong. mat., ellers thore the icke for frøct skyld gaa hanss konge. mate. tiilhaande.

Bag paa ⁴: The blekungske bønders berettni[n]g etc.